meewerkend boxtel

Raadsinformatiebrief

Datum: 27 oktober 2026
Zaaknummer: 1426997
Portefeuillehouder: Désiré van Laarhoven

Onderwerp

Stand van zaken aanpak netcongestie en aanvragen transportcapaciteit woningbouw- en onderwijshuisvestingsprojecten.

Aanleiding

Netcongestie vormt een steeds grotere uitdaging voor de ontwikkeling van woningbouw, maatschappelijke voorzieningen en economische ontwikkelingen binnen de gemeente Boxtel. Het elektriciteitsnet heeft te weinig transportcapaciteit. Nieuwe projecten zijn daardoor niet verzekerd van een aansluiting op het elektriciteitsnet. Dit kan leiden tot wachttijden en onzekerheid over de start van de bouw.

Binnen de landelijke en regionale aanpak vervult de gemeente een coördinerende rol bij het inventariseren, ordenen en indienen van woningbouw- en onderwijshuisvestingsprojecten die in de komende tien jaar tot ontwikkeling komen. Het doel: de schaarse netcapaciteit zo doelmatig mogelijk toe te wijzen aan projecten met de grootste maatschappelijke meerwaarde. De beoordeling van aanvragen, het toekennen van maatschappelijke prioriteit en de uiteindelijke beschikbaarstelling van transportcapaciteit liggen bij de netbeheerder.

De gemeentelijke aanpak bestaat uit twee samenhangende sporen:

- het coördineren en indienen van aanvragen voor transportcapaciteit voor woningbouw- en onderwijshuisvestingsprojecten;
- het voorbereiden van structurele uitbreiding van het elektriciteitsnet, samen met Enexis.

T.b.v. het eerste spoor heeft de gemeente de aangemelde woningbouw- en onderwijshuisvestingsprojecten geïnventariseerd en geprioriteerd en is gestart met de gefaseerde indiening bij Enexis. Maatschappelijke prioriteit kan de positie van een project verbeteren, maar biedt geen garantie op beschikbare transportcapaciteit. Daardoor blijven risico’s bestaan voor de planning en uitvoerbaarheid van projecten. De gemeentelijke regierol brengt daarnaast financiële, juridische en capacitaire aandachtspunten met zich mee.

Het tweede spoor richt zich op structurele uitbreiding van het elektriciteitsnet. Samen met Enexis wordt gewerkt aan netverzwaring door de uitbreiding van bestaande netinfrastructuur en de realisatie van nieuwe laag- en middenspanningsstations. Deze investeringen zijn noodzakelijk om op langere termijn meer transportcapaciteit beschikbaar te krijgen en de ontwikkeling van onder andere woningbouw en onderwijshuisvesting mogelijk te blijven maken.

In deze raadsinformatiebrief leest u de stand van zaken van beide sporen: wat wij tot nu toe hebben gedaan, wat het aanvraagproces heeft opgeleverd en welke aandachtspunten en onzekerheden er zijn.

meewerkend boxtel

Inhoud

1. Aanvragen transportcapaciteit

1.1 Fase vóór 1 juli 2026: rechtstreekse aanmelding bij de netbeheerder

Voor 1 juli 2026 zijn alle bij de gemeente bekende initiatiefnemers en ontwikkelaars actief benaderd met het verzoek om hun project rechtstreeks aan te melden bij Enexis. Doel hiervan was om projecten zo vroeg mogelijk in beeld te krijgen bij de netbeheerder.

Van de ingediende projecten onder de 'overgangsregeling' voor maatschappelijke prioritering voldeden vijf projecten aan de door de netbeheerder gestelde criteria. Inmiddels hebben alle vijf deze projecten bericht ontvangen dat er vooralsnog geen transportcapaciteit beschikbaar is.
Zij zijn met maatschappelijke prioriteit en met behoud van de oorspronkelijke aanvraagdatum van 1 juli 2026 op de wachtlijst geplaatst. Wat dit betekent voor de start en de realisatie van deze projecten, is nu niet te overzien. Enexis heeft de gemeente vooralsnog geen inzicht gegeven in de verwachte wachttijden of de positie van projecten op eventuele wachtlijsten.

Voor de overige aanvragen die vóór 1 juli rechtstreeks bij Enexis zijn ingediend, beschikt de gemeente niet over volledige informatie. Enexis onderhoudt hierover rechtstreeks contact met initiatiefnemers en ontwikkelaars. Hierdoor is geen volledig beeld beschikbaar van het totale aantal vóór 1 juli ingediende aanvragen. Alle betreffende ontwikkelaars zijn actief opgeroepen om, bij geen positief besluit vanuit Enexis, het betreffende project aan te melden voor de gemeentelijke volgordelijst.

1.2 Fase tussen 1 juli en 1 oktober 2026: opstellen beleidsregels en inventarisatie

Tussen 1 juli en 1 oktober zijn de landelijke en regionale spelregels verder uitgewerkt. Op basis daarvan heeft de gemeente beleidsregels opgesteld voor het bepalen van de volgorde waarin aanvragen voor woningbouw- en onderwijshuisvestingsprojecten worden ingediend.
Aansluitend zijn ontwikkelaars, initiatiefnemers en inwoners opgeroepen om projecten bij de gemeente aan te melden. De aangemelde projecten zijn beoordeeld en geprioriteerd conform de door het college vastgestelde beleidsregels (Beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit Boxtel 2026 | Lokale wet- en regelgeving).
In totaal zijn **116 projecten** aangemeld die voldeden aan de gestelde criteria met een gezamenlijke omvang van circa **6.187 woningen**. De inventarisatie is gebaseerd op aanmeldingen van initiatiefnemers en omvat zowel harde als zachte plancapaciteit. Het aangemelde aantal woningen is daardoor aanzienlijk hoger dan de harde plancapaciteit die Team Wonen hanteert. Alle uitbreidingslocaties zijn meegenomen in de aanmeldingen. Daarnaast is ook een tweetal onderwijsprojecten meegenomen in de inventarisatie.
Aanmelding ten behoeve van de volgordelijst bij de gemeente betekent niet dat een project transportcapaciteit of maatschappelijke prioriteit krijgt. Ook is nog niet voor alle projecten duidelijk wat de gevolgen van netcongestie zijn voor de planning en uitvoerbaarheid. Verder biedt een positie op de gemeentelijke volgordelijst geen garantie voor de planning, startdatum of toestemming/vergunningsverlening/medewerking aan het betreffende woningbouwproject.

Tijdens deze fase kwamen met name de volgende vragen vanuit initiatiefnemers naar voren:

- verzoeken om inzicht in de volledige gemeentelijke volgordelijst;
- verzoeken om nadere uitleg over de positie van individuele projecten op de gemeentelijke volgordelijst;
- vragen over de toepassing van de vier stappen uit de beleidsregels die leiden tot de uiteindelijke volgorde van projecten.

In lijn met de vastgestelde beleidsregels verstrekt de gemeente geen integraal overzicht van de volledige volgordelijst aan individuele initiatiefnemers. Initiatiefnemers zijn wel geïnformeerd over de beoordeling van hun eigen project en de wijze waarop de beleidsregels daarop zijn toegepast.

1.3 Fase vanaf 1 oktober 2026: gefaseerde indiening bij Enexis
Vanaf 1 oktober 2026 worden de geprioriteerde projecten namens initiatiefnemers gefaseerd ingediend bij Enexis. Hierbij wordt gewerkt op basis van startbouwjaar, zodat projecten stapsgewijs worden aangeleverd. Dit proces vindt plaats in de periode van **1 oktober tot en met 23 oktober 2026**.

Een volgende stap in het proces betreft het aanvragen van maatschappelijke prioriteit voor projecten die voldoen aan de daarvoor gestelde planologische voorwaarden. Hierbij moet onder meer sprake zijn van een getekende anterieure overeenkomst, een verleende omgevingsvergunning of beide.
Het verkrijgen van maatschappelijke prioriteit betekent niet dat transportcapaciteit direct beschikbaar komt. Indien op het betreffende netdeel geen capaciteit beschikbaar is, wordt een project alsnog op een wachtlijst geplaatst. Maatschappelijke prioriteit bepaalt de volgorde van behandeling, maar biedt geen garantie op een aansluiting of een bepaalde aansluitdatum.

2. Risico’s en aandachtspunten

Hoewel het proces inmiddels in uitvoering is, bestaan er nog aanzienlijke onzekerheden.

2.1 Beperkte transparantie bij behandeling van aanvragen
Sinds de start van het proces bestaat een hoge mate van onduidelijkheid over de wijze waarop aanvragen door Enexis worden behandeld. Ook ontbreekt transparantie over:

- de beoordeling van projecten;
- de positie van projecten op wachtlijsten;
- de beschikbare capaciteit per deelgebied;
- de verwachte doorlooptijden.

Daardoor kan de gemeente op dit moment niet aangeven wat de concrete gevolgen zijn voor afzonderlijke woningbouw- en onderwijshuisvestingsprojecten.

2.2 Administratief complex en foutgevoelig proces
De gemeente dient aanvragen in namens initiatiefnemers en ontwikkelaars. Dit maakt het proces administratief complex en brengt risico’s op onvolledigheden of onjuistheden met zich mee. Enexis heeft nog niet duidelijk gemaakt hoe correcties, aanvullingen of wijzigingen in reeds ingediende aanvragen worden verwerkt. De gemeente blijft daarom aandacht vragen voor een werkbare herstel- en wijzigingsprocedure.

2.3 Gezamenlijke inzet richting Enexis
De gemeente is voornemens om samen met andere gemeenten verduidelijking bij Enexis te vragen over o.a. meer transparantie over de beoordelingsprocedure, wachtlijsten, capaciteitsverdeling, projectbeoordeling en doorlooptijden. Ook wordt gevraagd om duidelijkheid over de wijze waarop correcties en wijzigingen in aanvragen kunnen worden doorgevoerd.

2.4 Financiële risico's
Er bestaat nog steeds onduidelijkheid over de financiële afwikkeling van de ingediende aanvragen. Krijgt een project transportcapaciteit toegewezen en volgt er akkoord op de offerte van de netbeheerder, dan ontstaat een betalingsverplichting. Daarnaast volgt op dat moment een factuur voor een aanbetaling van twintig procent van de aansluitkosten.

De voorkeur van de netbeheerder is dat de gemeente deze verplichting en eventuele betaling aangaat. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft hier namens gemeenten bezwaar tegen gemaakt. Een definitief standpunt of een oplossing is er nog niet. Zolang geen duidelijkheid bestaat over de juridische en financiële verantwoordelijkheidsverdeling, gaat de gemeente terughoudend om met het aangaan van financiële verplichtingen namens initiatiefnemers. Indien een financiële verplichting voor de gemeente ontstaat waarvoor geen middelen beschikbaar zijn, wordt hierover vooraf een afzonderlijk voorstel ter besluitvorming voorgelegd.

2.5 Ambtelijke inzet

De uitvoering van de gemeentelijke aanpak netcongestie vraagt een aanzienlijke inzet van de ambtelijke organisatie. Tot op heden wordt de totale inzet geschat op circa 400 gerealiseerde ambtelijke uren voor de gemeente Boxtel.
Die uren gaan naar meer dan het opstellen en verwerken van aanvragen. Wij:

- ontwikkelen beleidsregels;
- inventariseren en beoordelen projecten;
- begeleiden en informeren ontwikkelaars en initiatiefnemers;
- beantwoorden vragen van inwoners en ontwikkelaars;
- stemmen af met Enexis en andere overheden;
- werken regionaal samen;
- toetsen juridisch;
- verwerken de aanvragen administratief;
- verzorgen de interne en externe communicatie over het proces.

Deze werkzaamheden worden binnen de beschikbare capaciteit uitgevoerd, waarbij de gevolgen voor de voortgang van reguliere werkzaamheden zoveel mogelijk worden beperkt. Of wij de ambtelijke kosten later kunnen verhalen, en zo ja hoe, is nog onduidelijk. De netbeheerders en de landelijke overleggen tussen netbeheerders, gemeenten en de VNG hebben daarover nog geen duidelijkheid gegeven.
De werkzaamheden blijven naar verwachting ook in de komende periode beslag leggen op de beschikbare capaciteit. Dit betreft in ieder geval de verdere indiening van aanvragen, aanvragen voor maatschappelijke prioriteit, communicatie met initiatiefnemers en het volgen van de behandeling door Enexis.

3. Uitbreiding van de netinfrastructuur

Naast het proces rondom prioritering en aanvragen wordt gewerkt aan structurele uitbreiding van het elektriciteitsnet.
Samen met Enexis worden procedures voorbereid voor de plaatsing van:

- **4 nieuwe middenspanningsstations**
  - Voorkeurslocatie voor 3 middenspanningsstations is bepaald, Enexis is in voorbereiding op vergunningsaanvraag;
  - Proces voor een 4e middenspanningsstation wordt in Q1 2027 opgestart.
- **11 laagspanningsstations in Tongeren**
  - Uitrol ervan op dit moment gaande.

Hoewel netverzwaring een belangrijke randvoorwaarde is voor toekomstige groei, kan op dit moment nog niet worden aangegeven welke projecten op welk moment profiteren van de geplande uitbreidingen van de netinfrastructuur.

Vervolg

De gemeente rondt de gefaseerde indiening van de geprioriteerde projecten bij Enexis af en ondersteunt, binnen haar coördinerende rol, het aanvragen van maatschappelijke prioriteit voor projecten die aan de voorwaarden voldoen. Daarnaast volgen wij de behandeling van de ingediende projecten en blijven wij bij Enexis aandringen op inzicht in de beschikbare capaciteit, de positie van projecten en de verwachte doorlooptijden.

Samen met de VNG en andere gemeenten zetten wij in op duidelijkheid over de financiële en juridische verantwoordelijkheden, waaronder de aanbetaling van aansluitkosten en de kosten van de gemeentelijke uitvoeringswerkzaamheden.

meewerkend boxtel

Zodra meer duidelijkheid ontstaat over de behandeling van de ingediende projecten, de financiële en personele consequenties voor de gemeente en de planning en effecten van de uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur informeren wij uw raad opnieuw.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Boxtel,

V.C. Fijneman
gemeentesecretaris

R.S. van Meygaarden
burgemeester